

STAUROS

č. 7 apríl 2023

Informátor gréckokatolíckej farnosti Bratislava - Staré Mesto

slovičko o SLOVE

PRÍKAZ VYCHÁDZANIA A POCHVALA PLYTVANIA

Povaha niektorých činov sa mení podľa ich kontextu. Ak niekto zbiera odpadky v parku, je to prospešný skutok. Ak by však pár metrov odo mňa skolaboval človek a ja by som tie odpadky zbieral nedotknuto ďalej, povaha tohto skutku už taká pozitívna nebude. Skutok sa sám o sebe nezmenil, ale stačila zmena jeho kontextu. Nedávno ma na to zaujímavo upozornil jeden žiak, keď referoval o svojom dobrom skutku: „Vysvetľoval som spolužiakovi učivo, lebo ho nepochopil.“ Takmer nasledovala pochvala nebyť jeho pohotového dodatku: „Počas písomky.“ Vplyv kontextov na udalosti a veci jasne vidíme, keď napríklad porovnáme dva vcelku kontrastné: profánny a duchovný.

Lazárova sobota je protestom proti pandémie egoizmu

Nie je to tak dávno, čo nám životy znepríjemňovalo nariadenie, ktoré sme dovtedy v našich zemepisných šírkach mnohí ešte nezažili: zákaz vychádzania. V danom kontexte ho niekto považoval za vhodné opatrenie. Keď sa však s týmto „zákazom vychádzania“ presunieme do duchovnej roviny, zmení nielen povahu, ale aj smer. Duchovný kontext totiž zo zákazu robí príkaz. Demonštratívne to vidíme na udalosti, ktorá vovádza kresťanov do slávania Veľkého týždňa: vzkriesenie Lazára. Latinská cirkev ju spája s piatou pôstnou nedeľou, kým východné cirkvi tejto udalosti vyhradujú samostatnú sobotu pred Kvetnou nedeľou. Pán Ježiš zavola svojho štyri dni mŕtveho priateľa Lazára z hrobu jednoduchým príkazom: „Lazár, poď von!“ (Jn 11,43) A on ho poslúchol. Na tejto udalosti môžeme odčítať viacero hlbokých posolstiev. Jedným z nich je aj záver, že tak ako Lazára, volá Kristus každého človeka: „Poď von! Poď von z hrobu svojho egoizmu! Opusť domáce väzenie svojho strachu! Nestavaj len na sebe, ale vyjdi zo seba!“ Teda, inými slovami: „Existuj!“ Je tragédiou, ak uverím zakazu vychádzania, o ktorom sa ma snaží presvedčiť doba, ľudia okolo mňa či zranenia rôzneho druhu. Je veľmi náročné nepodľahnúť panike z pandémie egoizmu a širokých lakt'ov, od ktorých som otlčený aj ja. Preto je tu protestné slovo Ježiš Krista: „Poď von!“

Kvetná nedeľa má svoju predohru v „hriešnom“ plytvaní

Pri udalostiach Kvetnej nedele si poväčšine všimneme už len výsledok: mesiášske znamenie. Dav nadšencov oslavuje Krista, ktorý na osliatku vchádza do Jeruzalema. Východné cirkvi sa však sústredia na širší kontext udalosti, v ktorom figuruje téma plytvanie. Aj pri tomto slove je kontext rozhodujúci. V profánnom živote totiž povieme, že plytvať sa nemá. „Kto šetrí, má predsa za tri“, učíme už aj deti. Je to dnes uznávaná spoločenská „cnosť“. Plytvanie je naopak nerest', zlovyk, nezodpovednosť... Keď s týmto slovom vstúpime do duchovného kontextu, všetko je inak. Tesne pred vstupom do najdôležitejšieho týždňa celého liturgického roka, máme pred sebou jasný príklad plytvania. Nachádzame sa znova v Betánii, v dome Lazára, ktorého Pán Ježiš zavolať k existencii. Lazárova sestra Mária urobí gesto, ktoré niektorých zdvihne zo stoličky. Pomaže Kristovi nohy drahým nardovým olejom. (Jn 12,3) Jeho hodnotu vyčíslil hneď pokladník Judáš na 300 denárov, teda na vtedajší celoročný zárobok poctivého robotníka. Nehorázne plytvanie!

Vo vzťahoch viac šetríme či plytváme?

Kontext evanjelia robí z tejto hroznej spoločenskej neresti kresťanskú cnosť. A tu narážame na problém, keďže naše vzťahy sú zväčša poznačené kalkulom, vypočítavosťou. Počítame si, kto koľko urobil, kto koľko vložil do spoločného rozpočtu. Podľa jednoduchej rodinnej schémy: Ja som vyniesol kôš, ty umyješ riad. Ja som sa učila s deťmi, ty povysávaš. Kalkulujeme a šetríme! Niekedy pod vplyvom kalkulu robíme aj veci navyše. Stávame sa tak lepšími ľuďmi? Často musím smutne konštatovať, že na konci tejto hry stojí len lepší pokrytec.

Práve v tomto bode sa začína rysovať hlboký súvis Lazárovej soboty a Kvetnej nedele. V centre tej prvej stojí totiž príkaz existovať, vychádzať zo seba. Zároveň však necháva otvorenú otázku, na ktorú dáva odpoveď Kvetná nedeľa: Ako? Alebo inými slovami: Kde nabrala Mária odvahu k „hriešnemu“ plytvaniu? Celoročný zárobok vyleje nezodpovedne na Ježišove nohy? Rozšírme kontext. Evanjelista Lukáš zachytáva známu príhodu, keď bol Pán Ježiš na návšteve u týchto sestier predtým. Mária si vtedy na rozdiel od rozlietanej Marty sadla k Ježišovým nohám a počúvala jeho slovo. (Lk 10,38n) A tie isté nohy mu neskôr pomaže drahým olejom. Lebo tu objavila štart i cieľ svojej viery. Tu zachytila a prijala slovo, ktoré jej od základu zmenilo život.

Vstupenka na oslavu Veľkej noci

Na prahu Veľkej noci nás nečakajú paradoxy, ktoré treba preskočiť. Tieto paradoxy sú vstupnou bránou k sláveniu najväčšieho kresťanského sviatku Paschy. Vstupenkou je spojenie dvoch téz: Človek prichádza k sebe samému, až keď zo seba vychádza. Až vtedy začína naozaj existovať. Druhá téza naznačuje spôsob, ako na to. Stačí sa nechať obdarovať. Výsledkom spojenia týchto dvoch paradoxov je potom jedna z najväčších provokácií: plytvajúci kresťan. Kresťan je totiž slovami pápeža Benedikta XVI. človek, ktorý žije z obdarovania. Človek, ktorý plytvá láskou, časom, odpustením i sebou samým, lebo je pevne napojený na nekonečný Zdroj, ktorý sa sám úplne vyplytval preňho. Jedno slovo môže dostať v dvoch kontextoch úplne odlišný náboj. Ako to vypáli v mojom živote, o tom rozhodujem ja.

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 3. - 9. 4. 2023

Veľký Pondelok	17:00	Liturgia vopred premenených darov (csl.)
Veľký Utorok	17:00	Liturgia vopred premenených darov (slov.)
Veľká Streda	17:00	Liturgia vopred premenených darov (csl.)
Veľký Štvrtok	17:00	Sv. liturgia sv. Bazila Veľkého s večierňou spolu s <i>Obradom umývania nôh</i>
Veľký Piatok	7:00	Sväté Strasti, následne: <i>prvá hodinka</i>
	12:00	Kráľovské hodinky: <i>tretia a šiesta</i>
	15:30	9. hodinka, následne: večiereň s uložením <i>plaščenice</i>
Veľká Sobota	8:00	Jeruzalemská nadhrobná utiereň
	16:00	Sv. liturgia sv. Bazila Veľkého s večierňou
	21:00	Čítanie Skutkov svätých apoštolov
	00:00	Nadhrobná polnočnica
Nedeľa PASCHY	5:30	Utiereň Vzkriesenia, posvätenie jedál
	Následne:	Sv. liturgia (slovenská)
	9:00	Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), posvätenie jedál
	10:30	Sv. liturgia (slovenská), posvätenie jedál
	16:00	Sv. liturgia v Pezinku – Cajle
	17:00	Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), následne: <i>večiereň</i>

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 10. - 16. 4. 2023

Svetlý Pondelok	8:00	Utiereň (cirkevnoslovanská)
	9:00	Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), myrovanie, sprievod
	11:00	Sv. liturgia (slovenská) myrovanie, sprievod
	17:00	Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), následne: večiereň
Svetlý Utorok	6:30	Utiereň, 7:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
	17:00	Sv. liturgia, následne: večiereň (slovenská)
Svetlá Streda	6:30	Utiereň, 7:00 Sv. liturgia (slovenská)
	17:00	Sv. liturgia, následne: večiereň (cirkevnoslovanská)
Svetlý Štvrtok	6:30	Utiereň, 7:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
	17:00	Sv. liturgia, následne: večiereň (slovenská)
Svetlý Piatok	6:30	Utiereň, 7:00 Sv. liturgia (slovenská)
	17:00	Sv. liturgia, následne: večiereň (cirkevnoslovanská)
Svetlá Sobota	7:30	Utiereň, 8:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
	17:00	Sv. liturgia, následne: večiereň (slovenská)
NEDEĽA	ANTIPASCHY – o Tomášovi, 1. hlas	
	8:00	Utiereň (cirkevnoslovanská)
	9:00	Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
	10:30	Sv. liturgia (slovenská)
	12:00	Sv. liturgia (slovenská)
	16:00	Sv. liturgia v <i>Lehniciach</i>
	17:00	Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), následne: večiereň

OZNAMUJEME

- Z programu Veľkého týždňa osobitne upozorňujeme najmä na zmenu času sv. Strastí a Nadhrobnej polnočnice s čítaním Skutkov svätých apoštolov.
- Veľký piatok (7.4.) je prikázaný sviatok a zároveň prísny pôst, teda okrem zdržanlivosti od živočíšnych produktov je dovolené raz za deň sa najesť do sýta a dva krát menšie občerstvenie.
- Ponúkame a povzbudzujeme k možnosti zapísať sa do dvoch zoznamov. Jeden je zoznam bdenia pri Božom hrobe po večerni Veľkého piatku a počas Veľkej soboty. Druhý zoznam sa týka čítania kapitol zo Skutkov sv. apoštolov na Veľkú sobotu večer.
- Na Veľký piatok bude tradičná zbierka na Boží hrob, ktorej účelom je podpora cirkvi vo Svätej zemi; konkrétne Baziliky Božieho hrobu v Jeruzaleme a iných posvätných miest. Vopred ďakujeme za Vaše dary.
- Utierenie Paschy (9.4.) sa začne o 5:30 hod. a následne budeme pokračovať svätením jedál, po ktorom budeme sláviť sv. liturgiu v *slovenskom jazyku*. Svätenie pokrmov bude aj po sv. liturgiách o 9:00 a o 10:30 hod.
- V nedeľu Paschy, 9. 4. 23 budeme sláviť sv. liturgiu aj v chráme Povýšenia sv. Kríža v Pezinku – Cajle o 16:00 hod.
- Program *Svetlého týždňa* nájdete vyššie. Osobitne upozorňujeme na zmenu času slovenskej sv. liturgie na Svetlý (veľkonočný) pondelok, ktorá sa začne až o 11.00 hod. a po ktorej už zvyčajná sv. liturgia o 12.00 hod nebude. Počas celého Svetlého týždňa budú sv. liturgie aj ráno o 7:00 hod., predtým sa už o 6.30 hod. začneme modliť utierenie. Po večerných liturgiách budú zasa paschálne večierne.
- Sv. tajomstvo manželstva chcú prijať Jozef Vaško a Ľuboslava rod. Komendátová. Kto by vedel o kánonickej prekážke brániacej sláveniu manželstva, má to oznámiť cirkvi.
- Sv. liturgie v UPeCe Mlynská Dolina slávené v soboty so začiatkom o 19:00 hod. budú pokračovať 15. 4. 2023
- Na Tomášovu nedeľu, 16. 4. 23 budeme sláviť sv. liturgiu aj v chráme sv. Alžbety Uhorskej v Lehniciach so začiatkom o 16:00 hod.
- Prosíme spevu schopných veriacich, aby podľa možností priložili svoj hlas k dobrému dielu a posilnili naše chrámové zbory Kyrillomethodeon a Chrysostomos.
- Aj tento rok Vám budeme vďační za podporu našej farnosti dvoma percentami z daní prostredníctvom nášho občianskeho združenia *Stauros Bratislava*. Potrebné tlačivá nájdete v chráme alebo na internetovej stránke farnosti: <https://bratislava.grkatba.sk/darujte-2/>.
- Pod hlavičkou Košickej eparchie vydalo OZ Byzantinos knihu *Múdrosť na cestu*. Ide o zbierku rozhovorov s duchovnými otcami kresťanského Východu od autora Sergeja Bolšakova. Kúpou knihy za príspevok 8 € môžete podporiť pútnické miesto Klokočov.

ĎAKUJEME

- V nedeľu, 26. 3. 23 sme pri operatívnej zbierke KBS na pomoc prenasledovaným kresťanom a utečencom v Iraku Sýrii a Libanone prispeli 1185 €. Ďakujeme za Vaše dary, o ktorých použití sa dočítate viac na stránke utecenci.kbs.sk.
- Bohu známa osoba darovala na podporu farnosti 50 €, iná, Bohu známa prispela 100 €. Vyslovujeme „Pán Boh odmeň!“
- Ďakujeme za upratovanie chrámu rod. *Porhinčakovej a Ďukovej* (24.3.23) a rod. *Mockovej a Žačikovej* (1. 4. 23)

15. 4. 2023 v rozpise nasledujú: rod. Beblavá, Pätoprstá a Rimová

Ďakujeme za Vašu službu.

KONTAKT

• V prípade otázok, sv. spovede alebo iných požiadaviek nás, prosím, kontaktujte:

osobne: o. Rastislav Čížik, farár, tel.: 0911/400 845

e-mail: bratislava@grkatba.sk

o. Stanislav Diheneščík, výpomocný duchovný, tel.: 0903/946 717